

1. Η « ΑΝΑΣΦΑΛΗΣ » ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μέσο: . . . . . ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 28/12/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 28/12/2025

Σελίδα: 29

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΠΟΨΗ

Η « ανασφαλής » κανονικότητα των νέων

Του ΜΑΝΟΥ ΜΑΤΣΑΓΓΑΝΗ

Το καινούριο κόμμι μου είναι να ρωτάω τους φίλους μου και άλλους γνωστούς της γενιάς μου: «Όταν ήσουν εικοσάρης ανησυχούσες για την επαγγελματική σου αποκατάσταση;». Δεν έχω πάρει ούτε μία θετική απάντηση. Ίσως το δείγμα να μην είναι αντιπροσωπευτικό. Ίσως να ήμασταν απερίσκεπτοι, εγώ και οι φίλοι μου, ή ανεύθυνοι. Μπορεί, αλλά αμφιβάλω. Οι αναγνώστες μπορούν να κρίνουν μόνοι τους – ιδίως όσοι έχουν παιδιά, και τα βλέπουν να αγχώνονται, να κυνηγάνε τον έναν τίτλο σπουδών μετά τον άλλον, και εν τώ μεταξύ, μέχρι να βρουν μια δουλειά της προκοπής που θα τους επιτρέψει επιτέλους να σχεδιάσουν με ηρεμία το μέλλον τους, να περνάνε από τη μια δουλίτσα (συνήθως προσωρινή ή/και κακοπληρωμένη) στην άλλη. Η διάχυτη αίσθηση ανασφάλειας δείχνει να είναι κομμάτι της κανονικότητας των σημερινών νέων, όπως δεν συνέβαινε με τη γενιά των γονιών τους.

Τα (λίγα) διαθέσιμα δεδομένα φαίνεται να επιβεβαιώνουν αυτή την αίσθηση. Σε πρόσφατη δημοσκόπηση 1.500 εργαζομένων ηλικίας έως 29 για λογαριασμό του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ (Οκτώβριος 2025), στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι η γενιά των γονιών σας έζησε καλύτερες εργασιακές και κοινωνικές συνθήκες από τη δική σας;», 51%

απάντησε «ισχύει απόλυτα» και 22% «ισχύει». Μόνο το 10% διαφώνησε. Η διάψευση της προσδοκίας της γραμμικής βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου από τη μια γενιά στην άλλη υπήρξε ίσως η δραματικότερη αλλαγή στο πώς σκέφτονται τη ζωή τους οι νέοι και οι νέες στη χώρα μας.

Μήπως απλώς τα νέα παιδιά πέφτουν στο συννηθισμένο σφάλμα, να προεξοφλούν τα θετικά και να μεγαλοποιούν τα αρνητικά; Στο κάτω κάτω, μερικά πράγματα είναι σήμερα αντικειμενικά ευκολότερα (και φθηνότερα) παρά ποτέ: τα ταξίδια στο εξωτερικό, η πρόσβαση στην πληροφορική, οι τηλεπικοινωνίες. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια τα κοινωνικά ήθη έχουν προχωρήσει, η πίεση του οικογενειακού περιγύρου έχει εξασθενήσει, οι βαθμοί ελευθερίας έχουν αυξηθεί. Όμως, η πρόοδος φέρνει καινούργια προβλήματα: η χειραφέτηση και η προκοπή των νέων γυναικών τις καθιστά ευάλωτες στην (ενίοτε βίαιη) αντίδραση όσων προβληματικών ανδρών αισθάνονται να απειλούνται από αυτές.

Ας δούμε τι λένε οι αριθμοί για τη ζωή των νέων σήμερα σε σύγκριση με τις αρχές του αιώνα. Κατ' αρχάς, στην Ελλάδα οι νέοι έχουν λιγοστέψει: σήμερα στη χώρα μας ζουν 1,6 εκατομμύριο άτομα ηλικίας 15-29 ετών, ενώ το 2001 ήταν μιάμιση

φορά περισσότερα (2,4 εκατομμύρια). Ο αριθμός όσων αποκτούν πανεπιστημιακή μόρφωση έχει εκταναχθεί: το 2000 μόνο 20,6% των ατόμων ηλικίας 25-29 είχαν πτυχίο, σήμερα το ποσοστό αυτό έχει υπερδιπλασιαστεί (44,6%). Όμως, σύμφωνα με τα ευρήματα της τελευταίας διεθνούς έρευνας PIAAC στην οποία συμμετείχε η Ελλάδα (το 2015), 19% των κατόχων τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πτυχίο ή μεταπτυχιακό) ηλικίας έως 34 ετών ήταν λειτουργικά αναλφάβητοι.

Σήμερα πάνω από τα δύο τρίτα (68,5%) των νέων ηλικίας 25-29 εργάζονται, όσοι περίπου και το 2000 (68,1%). Πίσω από αυτή τη φαινομενικά σταθερότητα κρύβονται σημαντικές ανακατατάξεις: το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών αυτής της ηλικιακής ομάδας έχει υποχωρήσει κατά δέκα ολόκληρες μονάδες (από 81,3% το 2000 σε 71,5% το 2024), ενώ το αντίστροφο συνέβη με το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών (από 54,4% το 2000 σε 65,1% το 2024).

Ακόμη και όταν εργάζονται, πολλοί νέοι (το 52% στην έρευνα του ΙΝΕ ΓΣΕΕ) παραμένουν εξαρτημένοι από τους γονείς τους. Τα επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι έχει αυξηθεί και άλλο το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 που μένουν ακόμη στο πατρικό τους: από 42,7% το 2003 σε

54,9% το 2024 (όταν ο μέσος όρος στην Ε.Ε. ήταν 29,7%).

Σε σχέση με τα χρόνια της κρίσης, τα πράγματα είναι καλύτερα. Το 2024, ο αριθμός όσων δήλωναν ότι δεν έχουν την οικονομική άνεση να βγουν μία φορά τον μήνα για ποτό ή για φαγητό (7,2% στην ηλικιακή ομάδα 25-29) είχε πέσει στο μισό από το 2018 (14,4%). Με άριστα το 10, ο βαθμός ικανοποίησης από τη ζωή στην ίδια ηλικιακή ομάδα έχει ανέβει από 6,4 το 2013 σε 7,1 το 2024, πλησιάζοντας τον μέσο όρο της Ε.Ε. (7,4).

Εν τώ μεταξύ, το γεωπολιτικό περιβάλλον έχει επδεινωθεί. Το 2000 ο κόσμος ζούσε υπό ψευδαισθησιές του «τέλους της ιστορίας» και του «μερισματος της ειρήνης»: ο Ψυχρός Πόλεμος είχε τελειώσει, οι Δίδυμοι Πύργοι δεν είχαν ακόμη πέσει. Ακόμη και για το φυσικό περιβάλλον επικρατούσε αισιοδοξία: η διεθνής συμφωνία του Μόντρεαλ (1987) για τη σταδιακή απαγόρευση των κλωροφθορανθράκων είχε βοηθήσει να κλείσει τελικά η τρύπα του όζοντος – μεγάλη υπαρκτή αγωνία της εποχής. Σήμερα, ζητείται ελπίς.

Ο κ. Μάνος Ματσαγγάνης είναι καθηγητής Δημοσίων Οικονομικών στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου, και επικεφαλής του Προγράμματος Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας του **EUIAMET**.

Τα επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι έχει αυξηθεί και άλλο το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 που μένουν ακόμη στο πατρικό τους: από 42,7% το 2003 σε 54,9% το 2024.